

Ölüm halinde mükellefiyet tesisi ve Müteveffaya ait ticari araçların devri hk.

Belge türü	Özelge
Kanun	VERASET VE İNTİKAL VERGİSİ KANUNU
Özelge no	B.07.1.GİB.4.42.17.02-VUK-2--77
Tarih	27.08.2012

T.C.

GELİR İDARESİ BAŞKANLIĞI

KONYA VERGİ DAİRESİ BAŞKANLIĞI

Mükellef Hizmetleri Usul Grup Müdürlüğü

Sayı : B.07.1.GİB.4.42.17.02-VUK-2--77

27/08/2012

Konu : Ölüm halinde mükellefiyet tesisi ve Müteveffaya ait ticari araçların devri

İlgide kayıtlı özelge talep formunda, İlimiz Karapınar Malmüdürlüğünde gerçek usulde kayıtlı ve 1. sınıf mükellef olan babanız'ın 28.06.2011 tarihinde vefat ettiğini, mirasçı olarak siz, anneniz ve kardeşiniz'ın bulunduğunu, veraset ilamını almanızı müteakip anneniz ve kardeşinizin babanız adına kayıtlı ticari işletmeden feragat ettiklerine dair noterde beyanda bulunduklarını, sizin de kanuni süresi içinde bağlı bulunduğunuz malmüdürlüğüne müracaat ederek ticari işletmeyi devam ettirmek istediğinizi ve yine vefat eden babanıza ait defter ve belgeleri kullanacağınızı yazılı olarak bildirdiğinizi, 28.07.2011 tarihli yoklama ile talebinizin kabul edildiğini, ancak bağlı bulunduğunuz malmüdürlüğüne çağrılarak şifai olarak feragatnamenin geçersiz olduğu, feragat etmelerine rağmen anneniz ve kardeşinizin mükellef olmaları gerektiği, müracaat etmemeleri halinde re'sen mükellefiyet tesis edileceğinin ifade edildiği belirtilerek konu hakkında görüş talep etmektedirsiniz.

1. GELİR VERGİSİ VE VERGİ USUL KANUNU YÖNÜNDEN

213 sayılı Vergi Usul Kanununun 12 nci maddesinde; ölüm halinde mükelleflerin ödevlerinin, mirası reddetmemiş kanuni ve mansup mirasçılarına geçeceği, ancak mirasçılardan her birinin ölen kişinin vergi borçlarından miras hisseleri nispetinde sorumlu olacakları, 16 ncı maddesinde; vergi kanunlarında hüküm bulunmayan hallerde ölüm dolayısıyla mirasçılara geçen ödevlerin yerine getirilmesinde bildirme ve beyanname verme sürelerine üç ay ekleneceği, 164 üncü maddesinde ise ölümün işi bırakma hükmünde olduğu, ölümün mükellefin mirası reddetmemiş mirasçıları tarafından vergi dairesine bildirileceği, mirasçılardan herhangi birinin ölümü bildirmesinin diğer mirasçıları bu ödevden kurtaracağı hüküm altına alınmıştır. Öte yandan, 2001/1 Sıra No.lu Vergi Usul Kanunu İç Genelgesinde ise, murisin ölümünden itibaren mirasçıların aynı işe aralıksız devam etmeleri halinde, ölüm tarihinin muris için işi bırakma, mirasçıları için ise işe başlama olarak kabul edilmesi, işe devam edecek olan mirasçıların ölüm tarihini takip eden 1 ay içinde bildirimde bulunmaları durumunda bildirimin zamanında yapıldığının kabul edilmesi ve mirasçıların mükellefiyetlerinin murisin ölüm tarihinden itibaren tesis edileceği, murisin mevcut defter ve belgelerinin ölüm tarihini içeren hesap dönemi sonuna kadar işe devam eden mirasçılar tarafından kullanılmasının uygun görüldüğü açıklanmıştır.

Yukarıdaki hüküm ve açıklamalara göre; ölüm halinde mükellefiyetin ölüm tarihi itibarıyla sona erdirilerek varisler adına mükellefiyet tesis edilmesi gerektiği tabiidir. Ancak ölüm nedeniyle varislere intikal eden işletmenin faaliyetine bir veya birkaç varis tarafından devam edilmesi durumunda, diğer varislerin feragatnameyle muvafakat vermesi şartıyla sadece faaliyette bulunan varis veya varisler adına mükellefiyet tesis edilmesi gerekmekte olup, 213 sayılı Vergi Usul Kanununun zamanaşımı hükümleri çerçevesinde söz konusu muvafakatın geçmişe dönük olarak verilmesi de mümkün bulunmaktadır. Her iki durumda da mükellefiyet tesisi bakımından faaliyete devam edilen ticari aracın trafik sicilinde muris adına ya da varisler adına kayıtlı olmasının bir önemi bulunmamaktadır.

Ancak, mükellefin vefatı üzerine ticari faaliyette kullandığı aracın, veraseten varislere intikal ettirilerek trafik sicilde adlarına tescil edilmesi durumunda, diğer varislerin feragatnameyle faaliyete devam etmesine muvafakat verdikleri varis veya varisler adına ticari kazanç yönünden mükellefiyet tesis edilmesi gerekmekte olup, muvafakat vermek suretiyle faaliyete devam etmeyen ancak söz konusu aracın veraseten intikali dolayısıyla trafik sicilinde adlarına tescil yapılmış olan varis veya varislerin ise bahse konu aracı kiraya verdiklerinin kabulü gerekmektedir. Yapılacak yoklamalar veya varislerin beyanları sonucu söz konusu aracın her hangi bir bedel karşılığı olmaksızın faaliyete devam eden varise kullandırıldığının tespiti halinde, aracın bedelsiz olarak kiraya verildiği kabul edilerek, Gelir Vergisi Kanununun 73 üncü maddesi kapsamında emsal kira bedeli uygulanıp uygulanmayacağının değerlendirilmesi gerekmektedir.

VEDOP kayıtlarının incelenmesinden,'ın mükellefiyetinin ölüm tarihi olan 28/06/2011 tarihi itibarıyla kapatıldığı, varislerden ve tarafından 26/07/2011 tarihinde noterde düzenlenen

feragatnameyle muris adına kayıtlı araçlardan lehinize vazgeçilmesi üzerine plakalı aracın 13/10/2011 tarihinde, plakalı aracın 26/10/2011 tarihinde, plakalı aracın ise 14/02/2012 tarihinde adınıza tescil ettirildiği anlaşılmıştır.

Bu çerçevede,'ın 28/06/2011 tarihinde vefatı üzerine mirasçılara intikal eden araçlarla faaliyete devam etmenize ilişkin olarak diğer varisler tarafından 26/07/2011 tarihli feragatnameyle muvafakat verilmesi nedeniyle, sadece adınıza ölüm tarihi itibarıyla ticari kazanç mükellefiyeti tesis edilmesi gerekmektedir.

2. VERASET VE İNTİKAL VERGİSİ YÖNÜNDEN

7338 sayılı Veraset ve İntikal Vergisi Kanununun 1 inci maddesinde, Türkiye Cumhuriyeti uyruğunda bulunan şahıslara ait mallar ile Türkiye'de bulunan malların veraset yoluyla veya herhangi bir suretle olursa olsun ivazsız bir şekilde bir şahıstan diğer şahsa intikalinin veraset ve intikal vergisine tabi olduğu, 2 nci maddesinin (d) bendinde ivazsız intikal tabirinin hibe yoluyla veya herhangi bir tarzda olan ivazsız iktisapları ifade ettiği, 5 inci maddesinde veraset ve intikal vergisinin mükellefinin veraset yoluyla veya ivazsız bir tarzda mal iktisap eden şahıs olduğu, 7 nci maddesinde veraset yoluyla veya sair suretle mal iktisap edenlerin iktisap ettikleri malları bir beyanname ile bildirmeye mecbur oldukları, 9 uncu maddesinin ikinci fıkrasında da ivazsız intikallerde malların hukuken iktisap edildiği tarihi takip eden bir ay içinde beyanname verileceği hükme bağlanmıştır.

Bu hükümlere göre, malların veraset yoluyla veya her ne şekilde olursa olsun karşılıksız bir şekilde bir şahıstan diğer şahsa intikali veraset ve intikal vergisine tabi bulunmakta, verginin mükellefi veraset yoluyla veya karşılıksız olarak mal iktisap eden kişiler olmaktadır.

Bu itibarla, veraset yoluyla mirasçılara intikal eden işletmedeki payların ivazsız olarak mirasçılardan bir veya iki kişi adına devrinin veraset ve intikal vergisine tabi tutulması, söz konusu payları ivazsız olarak devralan kişilerin hukuken iktisap ettikleri tarihi takip eden bir ay içinde veraset ve intikal vergisi beyannamesi ile beyan etmeleri gerekmektedir.

Bilgi edinilmesini rica ederim.

(*) Bu Özelge 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 413.maddesine dayanılarak verilmiştir.

(**) İnceleme, yargı ya da uzlaşmada olduğu halde bu konuya ilişkin olarak yanlış bilgi verilmiş ise bu özelge geçersizdir.

(***) Talebiniz üzerine tayin edilmiş olan bu özelgeye uygun işlem yapmanız hâlinde, bu fiilleriniz dolayısıyla vergi tarh edilmesi icap ederse, tarafınıza vergi cezası kesilmeyecek ve tarh edilen vergi için gecikme faizi hesaplanmayacaktır.

Bu metin Mevzuat Bankası (mevzuat.vergibulustayi.com) aracılığıyla gib.gov.tr arşivinden alınmıştır. Resmî işlemlerde Resmî Gazete metni esastır. — 18.09.2026